

Силабус навчальної дисципліни «Фінансова система України»

Ступінь вищої освіти –
перший (бакалаврський) рівень
(денна форма навчання)

Освітньо-професійна програма
«Економічна кібернетика»

Рік навчання: 4-й, Семестр: 7-й

Кількість кредитів: 3

Обсяг: загальний обсяг дисципліни 90 год.:
денна форма навчання: лекції – 16 год.,
семінарські заняття – 14 год., самостійна
робота – 58 год., індивідуально-консультаційна
робота – 2 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – диференційний залік
Форма проведення занять – лекції, практичні
заняття, самостійна робота, індивідуально-
консультаційна робота

Назва курсу	«Фінансова система України»
Викладач	Мартиненко Валентина Віталіївна, д.е.н., професор, професор кафедри публічних фінансів
Контактний тел.	+380985085870
E-mail:	martynenkovv@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=3110
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.00 – 14.00 Онлайн-консультації за попередньою домовленістю

Коротка анотація курсу. Курс «Фінансова система України» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти знань з основ функціонування складових фінансової системи та закономірностей їх функціонування.

1. Формат курсу – лекції, практичні заняття, індивідуальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційний залік.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

3. Результати навчання

Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна)
Лекції	16
Семінарські заняття	14
Індивідуально-консультативна робота	2
Самостійна робота	58

Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення, інтернет.

5. Політика курсу - дотримання академічної доброчесності відповідно до «Кодекс академічної доброчесності Державного податкового університету» (Наказ ДПУ від 05.07.2023 р. № 812).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

8. Схема дисципліни

Години	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
4	<p>Тема 1. Теоретичні основи фінансової системи України.</p> <p>1. Теоретичні основи побудови фінансової системи</p> <p>2. Структура фінансової системи</p> <p>3. Правові та організаційні основи фінансової системи</p> <p>4. Вплив фінансової системи на темпи й пропорції розвитку економіки</p>	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p> <p><i>Індивідуально-консультаційна робота здобувачів вищої освіти:</i> Есе, реферат.</p>	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	3,5
4	<p>Тема 2. Державні фінанси, їх функції, призначення і роль.</p> <p>1. Необхідність і зміст державних фінансів</p> <p>2. Система державних фінансів</p> <p>3. Правові й організаційні засади державних фінансів</p> <p>4. Становлення та розвиток державних фінансів України</p>	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах	3,5
4	<p>Тема 3. Бюджетна система України.</p> <p>1. Бюджет в економічній системі держави</p> <p>2. Бюджетна система</p> <p>3. Бюджетна класифікація</p> <p>4. Бюджетний дефіцит</p> <p>5. Бюджетна система України й напрями вдосконалення бюджетного процесу</p>	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності	3,5
3	<p>Тема 4. Місцеві фінанси.</p> <p>1. Система місцевих фінансів, їх функції.</p> <p>2. Види доходів місцевих бюджетів, їх характеристика.</p>	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p>	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-	3,5

	<p>3. Фінансова політика місцевих органів влади.</p> <p>4. Фінансова автономія місцевих органів влади.</p>	<p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.</p>	
3	<p>Тема 5. Державний кредит і державний борг.</p> <p>1. Державний кредит як фінансова категорія</p> <p>2. Держава як позичальник, кредитор і гарант.</p> <p>3. Внутрішні та зовнішні державні запозичення.</p> <p>4. Державні гарантії за запозиченнями суб'єктів господарювання.</p> <p>5. Державний борг, причини його виникнення і зростання.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p>	3,5
4	<p>Тема 6. Основи фінансів підприємств.</p> <p>1. Сутність та значення фінансів підприємств.</p> <p>2. Загальні та специфічні риси фінансів суб'єктів господарювання.</p> <p>3. Характеристика функцій фінансів підприємств.</p> <p>4. Поняття доходів, витрат та прибутку підприємства.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.</p>	3,5
4	<p>Тема 7. Фінанси домогосподарств.</p> <p>1. Особливості фінансів домогосподарств і сфера їх функціонування.</p> <p>2. Джерела і форми доходів домогосподарств.</p> <p>3. Заробітна плата та її роль у формуванні доходів бюджету домогосподарств.</p> <p>4. Вплив держави на формування доходів бюджету домогосподарств.</p> <p>5. Фінансові ресурси домогосподарств.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p>	3,5
4	<p>Тема 8. Міжнародні фінанси.</p> <p>1. Економічна та інституціональна сутність міжнародних фінансів.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p>	<p>Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем</p>	3,5

2. Суб'єкти та об'єкти міжнародних фінансів. 3. Функції міжнародних фінансів. 4. Міжнародна фінансова політика та форми її реалізації.	дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.
--	--	--

7. Система оцінювання

Модулі	Модуль 1 - (23,5 балів)					Контрольний захід №1	Диференційний залік- 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	23,5								6
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5				
Відповідь на семінарському занятті	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (26,5 балів)			Контрольний захід №2	Диференційний залік- 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів			
Загальна кількість балів за модулем №2	26,5								6
Теми	T.6	T.7	T.8						
Відповідь на семінарських заняттях	3,5	3,5	3,5						
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	5								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	5								

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедайлнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та диференційного заліку заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт упродовж семестру / диференційний залік – 50/50.
Вимоги до письмової роботи	Під час оцінювання роботи враховуються також теми, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться відповідно до планів практичних занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями. Під час оцінювання роботи здобувача враховується відвідування занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі диференційного заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Максимальна кількість балів – 50, яку може набрати здобувач під час поточної навчальної діяльності. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційного заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Бюджетна система: підручник / І.В. Алексєєв, Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
2. Варналій З.С. Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
3. Казначейська система: підручник / О.П. Кириленко, П.С. Гринчишин, З.М. Лободіна, В.В. Письменний, В.П. Горин; Західноукр. нац. ун-т; за наук. ред. А.І. Крисоватий, О.П. Кириленко, Т.Я. Слоз. Тернопіль: Західноукр. нац. ун-т. 2020. 362 с.
4. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
5. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

12.2. Допоміжна:

1. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.

2. Гордей О.Д. Державні цільові фонди : навчальн. посіб. / О.Д. Гордей, В.П. Биховченко, А.М. Ковальчук. 2-ге вид., онов. та доп. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 350 с.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
4. Карлін М. І. Державні фінанси розвинутих країн: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2000, 2020. 484 с.
5. Луїна І.О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
6. Мартиненко В. В. Управління бюджетним дефіцитом при модернізації фіскальної політики в умовах фінансової децентралізації. Фінансові послуги. 2019. № 2–3. С. 34–37.
7. Мартиненко В. В. Фіскальна політика та міжбюджетні відносини в умовах фінансової децентралізації. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2(18) С. 227–235.
8. Мартиненко В.В. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 390 с.
9. Мартиненко В. В. Загальна оцінка стану фіскального навантаження на економіку України. Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України : монографія / Онишко С.В. та ін.; за наук. ред. Онишко С.В. Ірпінь, 2021. С. 87–105. 282 с.
10. Мартиненко В. В., Мискін Ю.І. Зміцнення бюджетної безпеки України в умовах децентралізації. Митна безпека. 2021. № 5. С10–22.
11. Мартиненко В. В., Мискін Ю.І., Палюх О.М. Податкове навантаження на економіку України: формування, оцінювання, прогнозування. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2022. №1. С35–56
12. Мискін Ю.І., Мартиненко В.В., Мискіна О.О. Сутність фіскальної політики. Проблеми системного підходу в економіці. 2022. Випуск № 2 (88) / 2022. С. 79-85.
13. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Острог, 21 жовт. 2022 р.). Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 364 с.
15. Фінансова система України як складова інституційних перетворень економіки : всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 14-15 квітня 2021 р.) : тези доп. / І. Я. Чугунов, Т. В. Канєва, Л. В. Козарезенко, Г. В. Кучер, Ю. І. Маркуц та ін.; відп. за вип. І. Я. Чугунов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 147 с.
16. Фінансові інструменти регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації : [монографія] / М.Д. Бедринець, М.О. Кужелєв, Т.А. Коляда та ін.; за загальною редакцією к.е.н., доцента М.Д. Бедринець. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 318 с.
17. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
18. Martynenko V. V. Assessment of the impact of the structure of budget expenditures on economic growth in Ukraine. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 4. С. 104–114.

12.3. Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.
2. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт наукового журналу «Фінанси України». URL: <https://finukr.org.ua/>.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

12.4. Міжнародні видання:

1. European Scientific Journal. URL: <http://www.eujournal.org/index.php/esj>.
2. Journal of Behavioral and Experimental Finance. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-behavioral-and-experimental-finance>.
3. Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory>
4. The Advanced Science Journal. URL: <http://www.advancedscience.org>
5. The European Journal of Economics and Management Sciences. URL: <http://ppublishing.org/journals/399/>